

Politechnika Łódzka
Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska
Instytut Architektury i Urbanistyki

mgr inż. arch. Tomasz Omieciński

promotor: dr hab. nt. Artur Zaguła, prof. PŁ

TEORIE PIĘKNA WE WSPÓŁCZESNYCH NURTACH ARCHITEKTONICZNYCH

rozprawa doktorska

Doktorat bada rzadko poruszany temat piękna dzisiejszej architektury. Celem pracy jest naukowe wniknięcie w proces wizualnego odbioru architektury i powiązanej z nim oceny estetycznej oraz usystematyzowanie i klasyfikacja zabiegów architektonicznych i zagadnień estetycznych współczesnych budynków. Praca umiejscawia aktualne trendy architektoniczne w kontekście wielowiekowych tradycji i teorii piękna.

Praca składa się z trzech rozdziałów wprowadzających ramy rozważań, czwartego będącego właściwą częścią naukową oraz dwóch rozdziałów zawierających podsumowanie i analizę obserwacji.

Trzy pierwsze rozdziały to *1. Wstęp*; *2. Tezy, cele i zakres opracowania pracy* oraz *3. Teorie piękna*. Pierwszy rozdział odpowiada na pytania o sens pracy naukowej z estetyki w dziedzinie architektury i urbanistyki. Badania mają charakter podstawowych badań naukowych (inaczej zwanych teoretycznymi lub czystymi), czyli takich, które podejmuje się bez konkretnego celu praktycznego, a jedynie dla poszerzenia korpusu wiedzy ludzkości i wyjaśnienia nieopisanych dostatecznie zjawisk i relacji. Drugi rozdział koncentruje się na tezach doktoratu, przyjętej metodzie badawczej, pojęciowym i geograficznym obszarze badań oraz istniejącym stanie badań. Praca doktorska posiada tezę główną w brzmieniu: *Współczesne nurty architektoniczne posiadają możliwe do określenia ideały piękna oraz wpisują się one w nieprzerwane rozważania ludzkości na temat piękna* oraz tezę pomocniczą: *Każda teoria piękna w architekturze współczesnej na drodze swojego ukształtowania musiała zostać skonfrontowana z Wielką Teorią Piękna*.

Do prowadzenia pracy zostały wykorzystane metody indukcji niepełnej (możliwie przybliżone wnioski z przesłanek będących poszczególnymi przypadkami – konkretnymi budynkami – oraz z doświadczenia twórców i krytyków) oraz porównywania (porównywanie cech dystynktywnych, obserwacji naukowych, pojęć i teorii). Przyjętymi strategiami są badania historyczne i badania korelacyjne, a argumentacja ma charakter kulturowo-dyskursywny. Geograficznie obszar badań został ograniczony do zrozumiałej Autorowi kultury Zachodu (inaczej zwanej euroatlantycką) poszerzonej o Japonię. W trzecim rozdziale opisane są skrótowo rozpatrywane teorie piękna, czyli: piękno jako proporcja, jako następstwo stosowności, emocjonalistyczne, piękno jako odkrycie, piękno konceptualne oraz piękno instytucjonalne.

Główny rozdział rozprawy doktorskiej – rozdział 4., nosi tytuł *Nurty architektoniczne w kontekście teorii piękna*. To w nim Autor opisuje każdy z pięciu analizowanych nurtów, którymi są: nowy klasycyzm, minimalizm, dekonstruktywizm, high-tech i parametrycyzm. Ich kolejność odzwierciedla stosunek do Wielkiej Teorii Piękna – od nurtu najbardziej zgodnego z tą teorią do tych, które wydają się jej obojętne. Każdy nurt posiada głęboką analizę zauważalnych cech dystynktywnych. Ogólne kategorie, takie jak formy, barwy, faktury, materiały itp. posiadają opisy aspektów, w jakich najczęściej się przejawiają. Na tej podstawie Autor wnioskuje o teoriach piękna przyświecających twórcom tego nurtu.

W rozdziale 5. *Podsumowanie analiz wszystkich nurtów* zostały zebrane w całość spostrzeżenia z badań nad pojedynczymi nurtami i przedstawione wnioski ogólne. Opis korelacji cech dystynktywnych nurtów architektonicznych i teorii piękna ma charakter eksplanacyjny (wyjaśnia strukturę budynków) oraz heurystyczny (przydatność w uzyskiwaniu nowej wiedzy). Zarówno teza główna, jak i pomocnicza, zostały w pracy udowodnione. Każdy współczesny nurt architektoniczny posiada wyraźne teorie piękna, którymi się kieruje. W każdym z nich da się zaobserwować obecność Wielkiej Teorii Piękna.

W rozdziale 6. *Podsumowanie* przedstawiono kierunki doskonalenia rozpoczętych badań w przyszłości i zaproponowano praktyczne możliwości wdrożeniowe osiągniętych

rezultatów. Autor sugeruje większą koncentrację na aspektach wizualnych w nauczaniu architektury na kierunkach architektonicznych. Słowo „piękno” powinno zdaniem Autora wrócić do programu wyższych uczelni i być jednym z głównych zagadnień, na którym opiera się fundament nauczania o architekturze. Drugim postulowanym rezultatem badań jest zwiększenie świadomości estetycznej architektów.

Rzeczywistość piękna jest rzeczywistością, nad którą warto się zastanawiać nieprzerwanie. Dostrzeżenie jego ponadczasowości wzywa człowieka do odnajdywania znaczenia w życiu i pozwala je w pełni docenić. Dlatego właśnie z piękna nigdy nie można rezygnować.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'A. Oweciński'.